

ZGODNJA DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja vsak petek na cel poli, in veljá po pošti za celo leto 4 gld. 20 kr., za pol leta 2 gld. 20 kr., za četert leta 1 gld. 15 kr. V tiskarnici sprejemana na leto 3 gold. 60 kr., za pol leta 1 gold. 80 kr., za četert leta 90 kr., ako zadene na ta dan praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XXI.

V Ljubljani 17. malega serpana 1868.

List 29.

Ti si Peter — Skala!

Ko Simon je Jezusu v veri preživi
Prič'val: „Ti si Kristus, Sin živ'ga Boga,“
Zveličar poplača ga koj dobrotljivi,
Blagruje spoznanje njegov'ga serca;
In vanj obernivši obraz ljubeznjivi
Slovesno častiti priimek mu dá:
Jest tebi povem pa: „ti Peter si, — Skala,
Ki nerazrušljiva na veke bo stala!“

„Na skalo tó, svojo bom cerkev sozidal,
Nji ključe bom zročil — naj viši oblast,
Peklenski drakón jo sicer bo zavidal:
Nikdar je ne zmaga nobena pošast!
Jest sam bodem z njo, jo vse čase bom ridal,
Razcvétala bo se Najvišemu v čast;
Nevesta bo moja brez madeža — zala
Pod tvojim vladarstvom — izvoljena Skala!“

In res je Simona v glavarja odločil
Apostelnom Jezus, premili Gospod,
Mu ključe kraljestva nebeškega zročil,
Še preden odšel je k Očetu od tod;
Ovčice in jagnjeta v varstvo sporočil,
Da zvesto jih vodi in vlada povsod.
In vsacega brani naj zmote, navala,
Ter vsim naj je močna terdnjava in Skala.

Pa komaj Gospod šel nazaj je k Očeti,
Se judovstvo dvigne nad cerkev serdnó,
Grozilo do čistega jo je zatreti,
Morivši slavitelje križa strašnó;
Al križ po moriji svitileje zasveti,
Množijo cerkveni se udje močno;
Se Juda razžene, — ostane pa Skala,
In cerkev na Skali razcvet je kazala. —

Ker uk se nebeški preblago razvija,
Peklenski oblasti to silo merzi,
Maš'vanje do križa paganom vlija:
Daviti kristjane, prelivati kri,
Pospeha vesela klopoče že zmija; —
Pa bolj se mučencev nebó veselí,
Kri njihova cerkvi prirast je dajala,
Ki s kervjo oblita na Skali je stala.

Kot lad'jo derví strahovito valovje.
Ko divji dobí jo v oblast Ocean,
Tak strašno na cerkev lét tri sto butal je
Z viharjem orožja paganski Rimljan;
Velikega carstva keršansko grobovje
Kazalo se svetu na sodnji bo dan. —
In, glej! moč paganska ni cerkve razdjala, —
Se je razrušila, — ostala je Skala.

Le Eno je Kristus na skalo postavil,
Vse druge so zmote, prevzetnosti zmés,
Pekleni zmaj njé ne bo nikdar odpravil,
Nikdar svoboduho razdjala je potres. —
Zaklad odrešenja je Jezus v nji spravil,
Nevesta Njegova le Ona je res,
Resnica le v nji bo vse čase sijala:
Varuje jo zmote Gospodova Skala. —

Res truma napuhnežev že je skušalo
Razbiti Gospodovo cerkev lepó;
Uk Božji kazivši je zmote sejalo,
Protilo nevesti s pogubno vojskó.
Veliko njih pa je poslednjič spoznalo,
Da cerkev katoliško podpira nebó;
Da zemeljska vsa moč bo prej omagala,
Cerkvena terdnjava da terdna je Skala.

Imela je cerkev od nekdanj že boje,
Pa vselej zaznal se ji zmage je zor,
Če tud so vertili sovragi vse stroje;
Le zmiraj vihrá še rešenja prapor,
Ki osramotuje protivnike svoje —
Kazaje, da s Skalo zastonj je vsak bor.
Marsiktera butica da se je razklala,
Habavši na cerkev, ki straži jo Skala. —

Ko dobo nekdanjo, tud zdaj ne miruje
Zaverženi angelj, kralj večnih tamín;
Očitno in skrito se oborožuje,
Da trešil bi cerkev in Skalo v pogin;
Razrušil bom staro poslopje, modruje, —
Maš'val se serdito bom tisti dan; — in,
Čuj! iz Vatikana oglasi se Skala:
„Poginil boš ti! — jest na veke bom stala.“

Stoj terdno in vervaj zatoraj, o duša!
In moli, ko vidiš, da cerkev terpi.
Naj Bog je več dolgo v stiski ne puša,
Naj zmago sijajno ji skor podeli;
In upaj, — naj tudi ves pekel poskuša
Jo streti, „na križ ž njó“ preklinja, kriči, —
Da Božja prerokba bo večno veljala:
Peklenska moč nikdar ne bo je zmagala!

Radoslav.

Mili spomin.

O draga cerkev presvete Trojice!
Mladosti moje ti spomin veseli,
Kak serčno rad sem v obleki beli
Po tvojem hribu modre bral cvetlice!

Kak mi žarilo je radosti lice,
Če so me draga mati sabo vzeli,
Molili z mano v Tebi — in tud peli:
Kak dvigal male sem v nebó ročice!

Pa oj! minula je preserčna doba:
Že dvajset let spé mati, v hladni jami, —
Na vek njih blagi glasi so vtihnili.

Svetišče krasno! tvoja le podoba
Duhá otožnega vedrí in drami,
Mu je spomin do groba serčno mili. —
Radoslav.

Iz pastirskega lista briksenškega kneza in škofa Vincencija zastran novih postav.

(Konec.)

II. Šolska postava od 25. majnika.

Pri ljudski šoli imate razun staršev država in cerkev enako vdeležje. Po tem načelu so bile tudi dose-danje šolske postave vravnane. Država je dala vso šolsko vravnavo, je določevala šolske bukve, vendar pa po naprejšnjem preiskovanji od škofov, vstanovljala je učiteljske odgojisa po svoji previdnosti, je imela glednijo nad šolami po svojih lastnih šolskih svetnikih, in brez njenega priterjenja se ni smel noben določno vstanovljen učitelj zavoljo napčnega obnašanja odpraviti. Pa tudi jaz ko škof sem imel bistveno moč do ljudske šole. Zamogel sem voditi vso odrejo v ljudski šoli, pa zagotoviti se, da se ni v nobeno učno reč kaj pripravilo, kar bi bilo utegnilo škodovati keršansko-katoliški veri ali pa čednosti. Po predlogu srenj in duhovnih pastirjev sem jaz postavljajl učenike na začetnih šolah, in ako bi se bili slabo obnašali, sem smel na to gnati, da so se odpravili. Oglednijo nad šolo so imeli dekan in srenjski duhovski pastirji, ki so mi zastran tega vsako leto imeli naznanilo dati. Temu trudu sem se v edinosti s svojim škofijskim vikšim oglednikom vdajal z velikim veseljem. Naj slajši ure svoje škofijske službe sem imel v šoli pri otrocih. S šolsko postavo od 25. maja je vse to prenarjeno. Po taisti se mi odjemlje vsa in vsaka moč (vpliv) do šole. K večemu mi je še določiti, po katerem katekizmu naj bi se keršanski nauk učil. Tudi vaši duhovni pastirji nimajo v šoli družega opraviti, kakor učenje verskega nauka voditi in otroke k nekim verskim vajam priganjati. Če bo kak duhoven v srenjskem, okrajnem in deželnem svetovavstvu sedel ali če smé sedeti, se bo v prihodnje pokazalo. To je po nekoliko zastavljeno na bližnje deželne zборе. Vse to za sedaj, ko dela še dobro učenitstvo po šoli, morebiti še nima posebno škodljivih nasledkov. Zakaj ti učeniki vedó, da jim ni le otrok nekterih reči učiti, temuč da njih naj lepši naloga je ta, da starše podpirajo v keršanski odreji otrok. Ti učeniki vedó, da „strah Božji je začetek modrosti“ (Eccli. 1, 16), in zato jim bo na tem ležeče, da z duhovnim pastirjem, kterege si po pravici spoznajo za prvo podporo v šoli, delajo vse v zložnosti in edinosti, ne da bi jih postava k temu zavezovala. Zavoljo tega se morebiti ravno berž ni kaj posebnega bati. Kdo pa vé, kaj bo, ako iz novovstrojenih učiteljskih odgojši izhajajo učeniki s čisto drugimi mislimi, ako pridejo iz njih moške, ki bi z imenitnim zaničevanjem gledali na vero, cerkev in duhovne, in bi taki duh, morebiti celo očitno nejevero tudi v šolo trosili? Kdo vé, kaj bo, ako se s paragrafoma 3 in 6 nove šolske postave kdaj resnica storí, ako bi se srenjska šola čisto katoliške srenje ne smela več za katoliške šole imeti, ako zamore v nji protestant ali jud ravno tako učenik biti, kakor katoličan? Meni serce kervoví, ako pomislim, da bi pohujšanje za otroke iz šole izviralo. To pa bi bilo v resnici v ravno omenjenih okolišinah. Zakaj spoštovanje do svétega in detinska vera ste ravno serčna kal vse rasti v dobrem. Smete mi torej verjeti, preljudi! ako pride taka nevarnost, da ne bom leno rók deval križem. Ne, raji bi svojo škofovsko palico zamenjal z beraško palico, in kosca kruha si od hiše do hiše prosil, kakor da bi vnmerno tako nevarnost gledal. Zakaj jest poznam besede Boga in Odrešenika: „Kdor koga teh malih pohujša, temu bi bilo bolje, da bi se mu mlinski kamen na vrat obesil in se potopil v globočino morja.“

Drugo prašanje pa, preljudi, je to, kaj bom premogel še delati za ljubo šolsko mladino svoje škofije. Božji prijatelj otročičev Jezus Kristus je hotel, da naj se vsa nesreča odverne od njegovih otročičev, ki so tako nezmerno dragi njegovemu sercu. Vas pa, ljubi deržinski očetje, že zdaj opominjam, vselej prav prav vestno rabite tisto pravico, ki vam je po eni deželnih postav naklonjena, in po kateri vi s priterjenjem svojega duhovnega pastirja morete učenika voliti. Ako bi v tem brezvestno delali, bi božji sodnik duše vaših otrok iz vaših rók tirjal.

Zdaj pa sklenem svoje pastirske besede. Dnevi so resnobni. Vse je na tem ležeče, da se vsak izmed vas moško poganja zato, da se ohrani keršansko življenje v deržinah in v šoli. Delajte to tako, kakor sem ravno naznanil. Branite načela, ki sem jih izrekel, in deržite se tistih ravnil, ktere sem vam dal. Zdaj veljá beseda sv. pisma: „Irascimini et nolite peccare: jezite se, pa nikar ne grešite.“ Goreče se poganjajte za vse dobro, posebno za keršansko deržino in za keršansko šolo; ne dajte pa se premamiti k nobeni nepostavnosti. Ne rabite nikoli nepostavnih pomočkov. Zvestoba, ktero je Tirolsko in Predarelsko do visoke cesarske hiše zmiraj ohranilo, mora tudi iz te, morebiti naj hujši poskušnje **neomadežana** vzhajati. Veliko rán je poslednje leta vsekanih naši ljubi Avstrii: toda naj hujši je rana nemirú med deržavo in cerkvijo. Naj bi se pač to nesrečno razpertje ne širilo!

Mir Jezusa Kristusa, ki ga svet ne pozná, ki ga ne more ne dati ne prejeti, bodi z vami!

Hvaljen bodi Jezus Kristus in Marijno neomadežano spočetje.

Vincencij,
knez in škof.

Kaj počenjajo liberaluhi s cerkvijo Božo na Badenski.

Popisuje dr. Lav. Gregorec.

„Da Baden, die Festung aller Gegner der Kirche, der Experimentirstaat derselben ist, so lernen wir an der Bedrückung der Kirche in diesem Lande nicht bloss, was die Feinde der kath. Religion wollen, sondern auch die Mittel zum Kampfe für die Erringung der kirchl. Rechte kennen.“ Hist. polit. Blätter.

Ovi reki javijo, kar s tim spisom namerjamo. Priobčimo pa naj pervlje v primeri bolj kratkoma razpor cerkve z badensko vlado od leta 1851–1859; — potem vverstimo homatije, ki so poderle konkordat — ter pridenemo zavolj njene imenitosti obširnši popis vojske zastran šol, ktera še do sedaj ni končana.

I.

Ob sloviti reki Reni (Rajni), tekoči med Nemško in Francosko, nahajamo lepo, zdravo in rodovito deželo Badensko. Sicer za tretjino manjši od Štajarske, šteje vendar blizo pol drugega milijona prebivavcev. Po veri so ali katoličani ali luterani, frajgemajndlarji, menoniti ali judi; toda katoličanov je ogromna večina: blizo milijona. V mestu Freiburgu imajo nadškofa; nadškofija šteje 36 dekanij, 729 duhovnij. Svetna oblast je blizo enako vravnana, kakor pri nas v Cizlajtaniji: dve zbornici in pa vel. vojvoda vladajo deželo. Veliki vojvoda je luteran. Cerkvi Božji se je na Badenski vže dolgo dolgo huda godila. Ječala je pod jarmom absolutizma v podobi luteranske in jožefinske „aufklärung-e“ in policijskega vsevohanja. Toda pustimo to, — vsaj mu je l. 1848 nekoliko konec storilo. Vel. vojvoda je moral zbežati; — še le pruski vojaki mu pomirijo spuntano deželo; hude skušnje pa ga učijo vladancem več svobode podati. Toda čudom se človek čudi: dalo se je luteranom, menonitom, judom itd. vvesti se za mizo

precej obilne samoupravnosti; le kat. cerkvi še drobni-
nice niso došle. Nadškof Vikari temu ni bil kriv. Za-
volj revolucije nekoliko poznej, je nadškof v pismu pi-
sanem 5. febr. 1851 od svoje vlade tirjal več samo-
upravnosti, kakor je bil obljubil tirjati na zboru nem-
ških nadškofov in škofov 1. 1848 v Virzburg-u. Toda
vlada se je počasno posvetovala, koliko bi se dalo do-
voliti, da se vlada sama ne poruši. Med tem umerje
veliki vojvoda Leopold. Po večini luteransko minister-
stvo ukaže kat. duhovnom za umerlega vladarja slo-
vesno daritev sv. maše opraviti. Nadškof so pa primo-
rani kaj takega prepovedati. Izmed 729 pastirjev (žup-
nikov) so kateri vendar vladi vstregli, kateri niso tisti
dan nejedne sv. maše brali, večina pa je vbogala nad-
škofa. Za dva meseca dni izide pastirski list, v katerem
se nepokorni župniki pravično grajajo ter za kazen po-
zivljajo k duhovnim vajam. Kmalom se snide 110 župni-
kov in napravijo pismo do nadškofa. V njem prosijo
odpušanja, pa tudi za odpust kazni, toda brez uspeha.
Zdaj želi vlada pomoči. V posebnem ukazu veli, da
so nadškofovi ukazi neveljavni, dokler jih svetna oblast
ne odobri, — duhovnike pa obljubi braniti, če nepokorni
ostanejo. Vendar vsi omenjeni duhovniki vbogajo nad-
škofa in se vdeležijo duhovnih vaj, ktere je vodil slo-
viti jezuit p. Roh 16. avgusta 1852. Odselej je nad-
škofa posvetna oblast še bolj serpo gledala.

Kar je kat. cerkev po nadškofu zahtevala, je bilo
čisto pravično. Priznala je to celo druga badenska zbor-
nica mesca sušca 1853. Zato se je nekoliko vstreglo
zahtevam nadškofa. Toda s temi betvicami bi se cerkvi
Božji malo koristilo, še celó kvar bi se delal, ker bi
se zbornica navadila samovoljno v celo duhovnih rečeh
postave dajati, ako se nadškof nebi poprašal. Meseca
junija 1853 se posvetuje nadškof v Freiburg-u z vsemi
škofi svoje nadškofije ter v posebnem obširnem pismu
javi svoje zahteve do badenske vlade, in sicer: 1. Da
naj se nadškofu nikakor več pravica ne kvari bogo-
slovce izrejati po keršansko katoliških načelih brez —
vpliva posvetne oblasti. 2. Da se katoličanom pravica
pripozna katol. šole imeti in nove vstanavljati. 3. Da
zamorejo nadškof svobodno pastirske liste izdajati in po
cerkvenih postavah nepokorne duhovne soditi in kazno-
vati. 4. Da svetna oblast ne brani nadškofu vvesti po-
trebnih in koristnih kat. bratovšin, vstanov menihov in
redovnic. 5. Da se cerkvi pripozna pravica do premo-
ženja in da ga sama po šegi samoupravnosti oskerbljuje.
Zbrani škofi pristavijo: „To so naše zahteve; — ne
morejo se dalje časa v nemar puščati. Še misliti si ne
moremo, da bi se njim nikakor ne hotelo vstreči; ni
mogoče nam verjeti, da bi slavna zbornica nas silila
zanemarjati skerb za zveličanje neumerljivih duš zato,
ker se nekterim dozdeva, da so si pravice po Jezusu
Kristusu sv. cerkvi podeljene vse kako navskriž s pra-
vicami, ktere grejo državi.“

Temu pismu se ni odgovorilo. Nadškof Vikari tedaj
spoznavši, da vladi ni volja vstreči naj pravičnim tir-
jatom, pošlje drugo pismo do vlade. Naznanuje se v
njem, da se namenja za naprej duhovna oblast obnašati,
kakor da bi bilo vže vse dovoljeno. Vsem katoličanom
pa, kateri so pri ministerskem oddelku za verske opravi-
la (Oberkirchenrath), se žuga, da bodo izobčeni, ako
ne ravnajo po pismu nadškofovem.

Tolika serčnost osupne ministre; — tolikega po-
guma se niso nadjali najti pri sivem 80letnem možu.
Pa vlada se zanaša na duhovništvo in ljudstvo, zato
sklene razpor do svoje popolne zmage dognati, naj velja
kar velja. Neutegoma pošlje v Freiburg vladnega ko-
misarja Burger-ja s poveljem, da ima oklic vsakega pa-
stirskega lista ali nadškofijskega ukaza zabraniti, če
vlada ni podpisana. V posebnem pismu do duhovnikov

pa roti in zahteva, da vladi zvesti ostanejo in ne po-
snemajo „prenapetega“ nadškofa, če se hočejo ogniti
neprilikam in kazni. List se je razposlal 9. nov. 1853.
Ob enem so vsi vladni in drugi časopisi razsajali, ko-
likor njim je bilo drago in blago, — katoliške novine
pa so se grabile, ali celo prepovedovale. Duhovna oblast
se ni zamogla braniti, če ne na prižnici, kar se je tudi
zdaj godilo. Nadškof se je namreč začel obnašati, ka-
kor da bi bile vse zahteve vže dovoljene. Zato je od-
pravil vladnega komisarja pri skušnjah bogoslovcev, —
izpraznjene duhovnije, katerim vlada ni bila patron, je
delil po svojem prepričanju brez vladnega dovoljenja in
vpliva. Naposled je izdal krepk pastirski list, — v
njem je slovesno in očitno izobčil komisarja Burger-ja,
— vsem duhovnikom žugal z odstavo (suspensijo), ako
se krepko ne deržijo svojega nadškofa ter v 4 nedeljah
zaporedoma s prižnice ne branijo pravic cerkve Božje
in pa ravnanja nadškofovega. Duhovništvo je skoraj
povsod ročno zveršilo povelje svojega nadškofa. Raz-
serdna vlada pa si prizadeva pomagati s tem, da du-
hovnike nadleguje s sodnijskimi preiskavami, nektore
da celo zapreti. Vendar ker se je po tem takem bati
bilo, da preveliko motenje službe Božje utegne kato-
ličane zelo znemiriti, kaznuje zveste namestnike Božje
v denarjih; sopet drugim, kateri so dobivali plačilo iz
državne kase, ustavi izplačevanje. Sem ter tje so po
takem duhovni prišli v precej hude zadrege in so ter-
peli pomanjkanje. Toda žalost in stiska njihova ni bila
brez veselja. Sv. Oče so namreč 9. januarja 1854 v
nagovoru do kardinalov vpričo celega sveta tožili na-
silstvo badenske vlade, — očitno in slovesno pa so svojo
radost in veselje javili o ondašnji duhovščini. Skoro
vsi škofi Evrope in Amerike in drugi veljaki svetnega in
duhovskega stanú so v tolažilnih dopisih hvalili in pri-
znali obnašanje nadškofa, — za duhovnike pa je do-
hajalo obilo pomoči v denarjih. — Vendar naj hujši je
bil razpor, ko je vlada ukazala, da pri cerkvenih spo-
ročilnih denarjih (stiftengah) in drugem cerk. premo-
ženju duhovništvo nima ničesar več opraviti. Temu na-
sproti je nadškof ukazal, da se ima pri vsaki fari za
oskerbovanje cerkvenega premoženja napraviti odbor
vernih katoličanov. Ti imajo skerbeti za vse premo-
ženje, župnik in dekan pregledujeta prešteve (račune)
in poročata konec leta nadškofu. Posvetna oblast nima
nikakoršne pravice se vtikati. Vsem katoličanom pa,
kteri bi se dali voliti v odbore osnovane od posvetne
oblasti, se žuga z izobčenjem iz cerkve Božje. Ta ukaz
je ljudstvo zelo zadel in predramil. Jelo se je zerno
ločevati od plév. Veliko se jih je začelo hrabro za cer-
kvene pravice potegovati. Po nekterih krajih je ljud-
stvo skupej vrelo in svoje duhovne branilo, kedar so
jim vladni policaji hoteli liste in prešteve cerkvenega
premoženja vzeti, in v pokrajinah odenwaldskih se je
bilo punta bati, — zato je vlada bila primorana tje vo-
jake poslati, da okovarjajo očitni mir. Zdaj je vlada
nadškofa tožila, češ, da kali očitni mir, da je puntar,
prelomivši prisego zvestobe, ktero je prisegel, kedar je
nadškof postal. Djali so ga v sodnijsko preiskavo in
so ga po žandarjih v njegovem poslopju v Freiburgu
kakor kakega hudodelnika zaprtega imeli od 23. do
30. maja 1854. Nekdanjim apostolom podoben reče Vi-
kari pri tem novem nasilstvu: „Hvala Bogu, zdaj se
godi sila.“ Do vseh vernih pa je poslal nov pastirski
list, v katerem se brani zoper natolcevanje puntarstva,
rekši: da je „zelo neslano 82letnega starčka, kateri vže na
pragu večnosti stoji, dolžiti takega hudodelstva, tem bolj,
ker je ravno tisti mož zvest ostal takrat, kedar se je
bilo zoper vladno vse spuntalo.“ Ob enem dá djanje kon-
zistorije ustaviti, nje vradnice zapreti ter v Rim poro-
čiti, kaj se je zgodilo: da sv. Oče za nadškofijo na

dalje poskerbijajo, ker nadškofu ni mogoče pastirovati zavolj pomanjkanja potrebne svobode. Zdaj utihnejo po vsi nadškofovi zvonovi in orgle, altarjem se vzeme njihov lišp, vsako slovesno opravilo preneha, pri obnem cerkvenem žalovanju se verni pogostoma zbirajo in molijo.

Pretergalo se je vse vradno občenje med vlado in nadškofom, zato se oberne vlada do sv. Očeta v Rim. Toda Pij IX je enako stalen kakor Vikari, — še občeovati neče z badensko vlado, dokler ne neha od zahtobe zoper nadškofa, dokler sploh vsega ne spravi v stan, kakoršen je bil pred razporom. Čez nekoliko časa, se vé da težko, privoli vlada v to zahtevanje papeževu. Polagoma se nasprotni stranki pomirite in sprijaznite; vendar še le čez 4 leta se zverši pogodba ali konkordat med Pijem IX in pa vlado badensko. Po tem konkordatu, zveršenem 28. junija in razglašenem 3. decembra 1859, se je zahtevam nadškofa popolnoma vstreglo. Hrabri Vikari je sijajno zmagal.

Vojska zoper katoliško cerkev.

(Dalje.)

IV.

Ravno sovraštvo do svete cerkve nam priča, da je nauk njen resnica.

Kdor le nekoliko pomisli, spoznal bo, da je to gotovo res, da cerkev le zato zaničujejo, ker resnico uči. Resnica in zmota se tako ločite, kakor dan in noč, kakor svetloba in tema, kakor nebo in pekel. Tako nasprotje se pa ne more nikoli združiti, zatoraj se tudi krivica in zmota vzdigujejo zoper pravico in resnico. To večno pravilo nam kaže pot pri presojevanju kaj je res, kaj napak; za gotovo smemo toraj reči, tisti nauk, ki ga zasramujejo, zaničujejo in napadajo ljudje brez vere in Boga, mora biti v resnici velike cene za pametnega in vernega kristjana. Če se toraj z vero katoliško ne strinjajo misli in dela brezbožnih ljudi, če se terdovratno bojuje zoper njo zmota, gotovo mora ona učiti pravo božjo resnico; nasproti pa če uči katoličanstvo večno nespremenljivo resnico, mora se vsled večnih pravil bojevati zoper njega nasprotna zmota in boj mora tem hujši biti, čim resničniji je nauk katoliški.

Kakor pa vera katoliška le resnico uči, tako zahteva tudi pravico in čednost; nasprotovati ji toraj mora vsa krivica, vsa hudobija in malovrednost. 1800 let že se bojuje zoper našo vero greh in hudobija in ravno toliko časa se stavi cerkev slavno in zmagovavno v bran; pritiskajo zoper njo zunanji in znotranji sovražniki, strahovati jo hočejo z mečem, podirati s krivimi nauki in obrekovanjem; na tisuče in milijone jih odpada od nje, samo zato, ker nič ne odjenja od resnice in pravice, in v bistvenih rečeh tudi čertice ne spremeni; ona pa je zmiraj stalna, zmiraj nepoškodovana, zmiraj zmagovavna, zmiraj rodovitna, zmiraj veličastna, podobna veliki reki, ki se zmiraj narašča in širi. Vse krivoverstva razpadajo in poginjajo, akoravno jih človeška moč podpira; katoliška cerkev pa ne peša nič ne v nauku, ne v bogočastju, ne v vladovavnem osnovu; zmiraj cvete, zmiraj se vterjuje, zmiraj napreduje, akoravno jo stiska človeška moč v vsih podobah. Nekdaj je izustil znameniti Gamaliel sledeče pomenljive besede: „Če je ta naklep in to delo od človeka, bo samo razpadlo, če je pa od Boga, ga tudi vi ne bote mogli razrušiti.“ Mi zdaj lahko sodimo, ko vidimo, da so vse krivoverce, ki so jih ljudje osnovali, poginile; cerkev katoliška pa ni še nič zgubila moči in veljave — ne more biti toraj delo človeško, mora biti delo božje.

V resnici katoliška cerkev je božja, in ker je božja, podobna je svojemu božjemu ustanovitelju; preganjajo jo, bičajo, s ternjem kronajo, na križ pribijajo, kakor

Jezusa Kristusa, in ko bi Zveličar danes še enkrat na zemljo prišel, godilo bi se mu ravno tako. Terpeti ko Bog, zmagati ko Bog, je pa dokaj veličastno, po pravici sme biti ponosna cerkev, da ima tako vzvišen namen.

Ali se ne čudimo starodavnemu hrastu sredi loga? Podoba je čverstosti in sterpljivosti, ponosno se dviga z neštevilnimi vejami proti nebu, kljubuje viharjem in nevihtam, ter razgrinja daleč krog po logu gosto hladilno senco; — on je kralj v logu.

Ravno tako sterma ogledujemo staro velikansko pohišje, mogočen grad, očerneli z mahom porašeni zidovi pričajo nam starodavnost, visoke strehe, pridelani stolpi njegovo mogočnost, vse nam kaže njegovo stalnost, nam govori, da mu čas toliko stoletij ni bil kos, da se vsakemu sovražniku krepko v bran stavi. Če bi nam bilo dano na voljo prebivati v tem poslopju, kar nič bi ne pomišljali, vsak bi se rad podal v njegovo varstvo.

Sveta katoliška cerkev je pa naj stariše drevo, naj stariše poslopje na svetu. Na Golgati je pognalo drevo prve korenine, na Golgati se je postavil podstavni kamen poslopju; in drevo se krepko razraša, že razteza veje po celem svetu, veselo zahajajo vsaki dan trudni popotniki v poživiljavno senco njegovo; ravno tako se zmiraj bolj razprostira poslopje in dobiva vsaki dan novih prebivavcev.

Koliko tacih podob bi lahko našli, eno krasniši kot drugo, vse bi nam na serce govorile, da je cerkev zmiraj živa, zmiraj mogočna, da nas nezmotljivo uči resnico. Ker je toraj cerkev Božja, mora biti tudi nespremenljiva, obstati mora na veke kakor Bog.

Pa — naj bo dosti tacih podob, dokazati hočemo le še ob kratkem, da ravno sovražnost do katoliške cerkve glasno spričuje, da je ona edina resnična.

Ali se mar katerikrat sliši, da bi sovražniki katoliške cerkve napadali še kako drugo vero in jo sramotili? Morebiti vero Kitajcev in Indijanov, vero ki jo je Buda učil? Gotovo nikoli ne. So še celo modrijanje, ki nam kdo vé kaj dobrega in blagega iz te vere pripovedujejo, kako srečno ljudstva v nji živé, kako razsvitljeni so njeni duhovni itd. Vendar je pa budajizem prečudna zmës vsakoršnih vráž in neumnost. Sicer modrijani nesramno obrekujejo našo vero, češ, da v verige kuje duha, in slepi ljudstvo: ravno to pa velja, kakor nalaš, od budajizma.

Ali smo morebiti katerikrat slišali, da nasprotnikom naše vere tudi nauk Mohamedov ni po volji? Ne kmali. Vendar pa vera ta, ki se ji izlam pravi, in h kateri se turki spoznavajo, velevala, da naj se po celi zemlji z orožjem razširja, vsak, kateri pade v boji za mohamedanstvo, uči dalje, se gorek preseli v nebesa; padel pa ne bo, če mu ni od nekdanj namenjeno; če mu je pa odločeno, ne odtegne se smerti tisto uro, naj bo kjer koli. Izlam dovoli ljudem razujzdano živeti, obeta jim še unkraj nesramno vživanje, zatira tudi omiko, vede in umetnije. Tako nespodobna, tako nasprotna človeškemu duhu je vera Mohamedova, pusté jo pa čisto pri miru tisti, ki grejo tako navdušeni v boj zoper katoličanstvo. Se vé, da turki niso katoličanje, so njihovi serditi sovražniki, prav dovolj je to. Ali mar obračajo orožje zoper jude? Nikakor ne, judje so protivniki katoličanov, z njimi se družijo v boj, prijazno jih terpe zraven sebe ter pravijo: Verujte po svoje in živite v miru! Ravno turki in judje so še nekaki posebni ljubljenci novošegnih liberalcev, kateri vse poštene katoličane le ultramontane imenujejo, škofo in papeža gerdo psujejo in cerkev napadajo, ker resnico uči.

Ravno tako je s protestanstvom in njegovimi raznimi razrastki. Vse pusté na miru, naj delajo kar hočejo. Protestantje, naj bodo v Berlinu ali v Londonu ali v Ameriki, ali kjer koli, so zoper papeža in Rim;

več pa ni treba, da so takim možem všeč, da je njih vera osnovana po zahtevah sedanjega časa; če pa kje očitno predaleč segajo, jih pokrivajo s plajšem keršanske ljubezni.

Glejmo toraj! sovražniki svete vere se vzdigujejo le zoper rimsko, katoliško vero. Ali ni to naj očitniši dokaz, da je le ona prava vera? Sej pravi naš pregovor, da „resnica v oči bôde.“ Pač da. Katoličanstvo je edina prava vera, to je njena slava, to njena čast, s tem se smemo mi, njeni zvesti spoznovavci, po pravici ponašati.

(Konec nasl.)

Tri prav prijetne dogodbe

v plačilo tistim, 1. ki ljubijo Marijo Mater, 2. ki ljubijo ali saj zdaj mislijo ljubiti svojo lastno mater, 3. ki ljubijo cerkev mater.

(Konec.)

3. Kaj premore dober svet. V cerkvi sv. Petra je bil letošnjo veliko saboto keršen vojak, po rojstvu in izreji od judovstva. Baltimorski ljudski časnik pripoveduje s prisego potrjene okolišine njegovega spreobrnjenja. On pravi:

„Ker so mi svetovali, da naj silo tehtno dogodbo razglasim, to storim s serčno molitvijo, da bi to kateri mojega rodú brali in si iz tega korist jemali.“ Nadalje pripoveduje nekoliko svojega življenja in pravi, da so ga v otročjih letih v naj ožrejši judovski ločini izrejali ter podučili, da naj Zveličarja psuje, keršansko vero zasramuje in vsako keršansko reč zaničuje. „Ko sem bolj spodrastel,“ pravi dalje, „sem imel te načela prav za kratkournne in ne da bi pravo vero sprejel, sem postal popolnoma nejeverniki in brezbožnik. Ako se ozrem nazaj na čas, ko sem brez Boga živel, se moram tresti in trepetati ter Bogu zahvalo dajati, ki je imel tako dolgo z menoj poterpljenje in me ni v svoji pravični jezi s smertjo udaril. V resnici moram reči, da me je Bog kakor našgan kos lesa še iz plamena rešil. Obvaroval me je v marsikteri vojskinki bitvi in v mnogih nevarnostih, da me je ko skesanega grešnika pripravil do znožja križevega.“

Nadalje pripoveduje, da je bil l. 1863 v bitvi pri Gettisburgu vjet, v Belle-Island gnan, kjer je ostal do svečana 1864, potem pa bil odpravljen v Andersonville v Georgii. „Grozovitnosti tega kraja,“ piše dalje, „so mi še zmiraj v živem spominu. Tisuče jih je darovalo življenje za svojo deželo brez godernjanja. Po čast. očetu Whelan-u iz Savane v Georgii si je Bog v svojem nezapopadljivem usmiljenji na tem kraju pripravil veliko pravih naslednikov križa. Ko sem bil med vjetimi v Andersonville-i, sem bil postavljen za oglednika čez oddelek v bolnišnici, ker moje opravilo je lekarništvo (apotekarstvo). Gledal sem naložene dolžnosti spolnovati na tanko, kar je bilo moč in pa človekoljubno. Bilo je pa v Andersonville-i naj večji pomanjkanje zelenja in družih pomočkov, ki so zoper ustno gnjilino, in nasledek tega je bil, da jih je bilo prav veliko napadanih od kurdeja (ustne gnjiline) in so umirali za to strašno boleznijo. V vel. serp. 1864 sem tudi jest dobil to bolezen. Poskušal sem vse zdravilne pomočke, ki sem jih premogel dobiti, vidil sem pa, da mi nič ne pomaga ter bom mógel umreti, ako ne bo družih pomočkov.“

„Florenc Mahoney, moj tovarš ravno tiste kompanije in polka, je bil z menoj v ječi. Bil je mlad, pobožen katoličan, ki je prav veliko molil. Neki dan mu pokažem oteklino, ki sem jih bil ves poln, in pristavim: „Mislim, da bom mógel svoje kosti na tem kraju pustiti, kar je móglo toliko družih pred menoj.““ Odgovoril mi je: „Ako ti ljudje ne morejo več pomagati,

sem pa jest vender prepričan, da sv. Devica premore, če z ravnim srcem k nji moliš.““ Odgovoril sem: „Molil bom k nji in ako me ozdravi, se bom pokatoličil.““ Naslednjo noč sem molil nekako eno uro, in ker mi molitve katoliške cerkve niso bile znane, sem le govoril: „Mati Božja, pomagaj mi!““ Drugi dan po molitvi sem si ogledoval noge in našel sem, da so bile otekljine zginile, meso pa je bilo zdravo, in od tistihmal sem čisto in popolnoma zdrav. Bil sem takrat prepričan kakor še danes, da je bilo to čudež, in da mi je bila zdaj dolžnost katoličan postati. Jest sem bil grešnik, nevernik, in sveta Devica je imela z menoj usmiljenje, je poslušala mojo prošnjo in jo uslišala. Zares, Bog naše prošnje usliši, ako smo ravnoserčni.“

„Povernivši se iz Andersonville sem zanemarił svojo obljubo spolniti, ker lažnjivi napuh me je slepil in hudobni duh me je zaderževal. Od tistega časa me je zgolj sama nesreča zadevala in mislim, da to je bila pravična kazen Božja za moje besedolomstvo. Po nezmernosti in razuzdanosti sem prišel tako na nič, da sem mógel zopet vojak postati. To me je zopet zdramilo. Razodel sem naj skrivniše misli nekterim pobožnim možem in ženam, ki so mi svetovali, naj si duhovna poišem — in moj duhovni vodnik me je danes kerstil in sprejel v katoliško cerkev. Prosim vsegamogočnega Boga, naj bi tisti mojega naroda, ki to beró, se prepričali, da so na potu v večno pogubljenje, ako se h križu ne obrnejo, da se otmejo. Sigismund Warburg. 11. malega travna 1868.“

Te dogodbe sta poterdila Florenc Mahoney in Sigismund Warburg pred mirnim sodnikom Leon. Kean-om v okraju Kolumbija na Vašingtonskem 23. maja.

Mihec Magone. *)

Vvod.

Častiti duhoven g. Janez Bosko ima v mestu Torinu na Laškem prav blažen vstav ali kolegijo, ki se imenuje Salezijaniše (Oratorio di S. Francesco di Sales). V tej napravi ima več sto ljudi vsake starosti, — ostarele, ki več delati ne morejo, pa tudi mladino ter z njo šole od začetka pa do konca bogoslovja. Bogati mladenci se olikujejo tukaj za plačilo, ubožni pa zastonj. Že marsikteri mladeneč v tej napravi je umrl v sluhu svetosti, zakaj njen vodja sam, kakor se govori, je v resnici svet mož. Kaj se je godilo z Mihcem Magončtom, Salezijancem, bode razložila naslednja zgodba, ki se poslovenjuje z laškega. Pristavimo naj samo to, da dogodba je resnična, kakor pravi tudi pisavec g. Bosko v predgovoru, namreč: „Vsak bravec pa si je svést, da djanja so resnične; zakaj jest nisem drugega storil, razun da sem tisto razverstil in v zgodovinsko podobo povezal, kar se je godilo pred očmi množice živih, ki se zamorejo vsak trenutek poprašati zastran tega, kar se pripoveduje.“

Poglavje I.

Mihec general potepinov.

Neki jesenski dan sem šel nazaj iz Somarive proti Torinu. Mogel sem pa v Karmanjoli čez celo uro čakati na vlak proti Torinu. Že je bila ura odbila sedem, obnebe je bilo oblačno, iz goste megle je droben dežek peršal. Slabo berleča luč na postaji je dajala le slabo svitlobo, ki se je v mali daljini obrežja v temo zgubivala. Le še derhal dečkov s svojimi kratkočasi in kričanjem je vlekla nase, ali bi raji rekel, je glušila

*) Ta silo mična in podučna dogodba bodi priporočena posebno učnikom, ki želé mladino prijazno vedriti in ob enem buditi k čednemu obnašanju in poštenemu življenju; posebno primérna je za nedeljske šole, da se je vsaki pot nekoliko bere.

ušesa gledavcev. „Čakaj, primi ga, teci, derži tega, v ječo z unim!“ — take besede so popotnikov oči tje v uno množico obračale. Ali izmed vsih kričev se je posebno en glas razlegal, ki je bilo znati, da nad vsimi družimi gospoduje; to je bil kakor glas poglavarja, ki so ga tovarši povzemali, in vsi so ga ponavljali kakor ostro povelje zapovedovavca. Zdajci me obide želja poznati njega, ki je znal s tako derznostjo voditi razveseljevanje v sredi med tolikim mnogoterim rohovžem. Pristrežem priliko, da so vsi zbrani okrog svojega vodnika, potem se v dveh skokih med-nje spustim. Vsi prestrašeni zbeže; en sam se ustavi; stopi na noge, se podprè z rokama na stranéh in z nekakim zapovedovavnim glasom tako-le spregovori:

— Kdo ste vi, ki tukaj pridete med naše igre?
 — Jaz sem eden tvojih prijateljev.
 — Kaj hočete pri nas?
 — Ako ste zadovoljni, bi se kratkočasil in razveseljeval s teboj in s tvojimi tovarši.
 — Pa kdo ste vi? Ne poznam vas.
 — Povém ti še enkrat, jaz sem eden tvojih prijateljev: rad bi se malo razvedril s teboj in s tvojimi tovarši. Kdo si pa ti?
 — Jaz? Kdo sem? Jaz sem, odgovori tehtno in glasno, jas sem Miha Magone, general razveseljevanja.

Med tem kremljanjem se nama približujejo drugi dečki, ki jih je bil britki strah razpodil. Govoril sem nato zdaj z enim, zdaj z drugim, potem se v novo obernem k Magončetu in nadaljevam tako-le:

— Dragi Magonče moj, koliko lét imaš?
 — Trinajst lét.
 — Ali že hodiš k spovedi?
 — O se vé da, odgovori smehljaje.
 — Ali si že bil pri sv. Obhajilu?
 — Tudi sem že bil, in pa že večkrat.
 — Si se učil kacega rokodelstva?
 — Učil sem se rokodelstva: nič delati.
 — Kaj si pa dosedaj počenjal?
 — V šolo sem hodil.
 — Ktero šolo si izdelal?
 — Izdelal sem tretji začetni razred.
 — Ali imaš še očeta?
 — Ne, moj oče so umerli.
 — Imaš še mater?
 — Imam, mati so še živi in delajo za dnino pri družih ljudéh, in si vse prizadevajo, da dajo kruha meni in mojim bratom, ki jim neprenehoma delamo sive lasé, — čudo, da ne obupajo.

— Kaj pa misliš početi v prihodnje?
 — Treba bi bilo, da kaj počnem, pa ne vé, aj.
 To ravno govorjenje, zedinjeno s prevdarnimi in resničnimi besedami mi je naznanovalo veliko nevarnost za tega mladenčá, ako se pusti v takem zanemarjenem stanu. Od druge strani se mi je dozdevalo, da iz take živosti in serčnosti bi utegnili kaj dobrega biti, ako se obdela in olika; torej z njim govor tako-le nadaljevam:
 — Dragi Magonče, ali je tebe volja zapustiti to popetinsko življenje in se učiti kake umetnosti ali rokodelstva, ali pa nadalje v šolo hoditi?
 — Kaj pa, da me je volja, odgovori ginjen; to življenje je za pekel in mi več ni všeč; nekteri mojih tovaršev so že v ječi; tudi jest se zase bojim; ali kaj mi je storiti? Oče so mi umerli, mati so ubožni, kdo mi bo pomagal?

— Nocoj se v prav goreči molitvi priporoči Očetu našemu, ki je v nebesih; prosi serčno, upaj v Njega, on bo poskerbel za-me, za-te in za vse.

In ta trenutek že zapoje zvonec na železnici ter s poslednjimi udarci vabi, da moram odriniti brez odlašanja. Ná, mu rečem, ná to-le svetinico, pojdi jutri k

gosp. Aričiju, svojemu duhovnemu pastirju; povej jim, da duhoven, kateri ti je svetinjo dal, želi naznanila o tvojem obnašanju.

S spoštovanjem sprejme svetinjo; ali kako Vam je ime, iz katerega kraja ste, ali Vas poznajo gosp. Aričijo? Te in take reči je popraševal Magonče, pa nisem več mogel odgovarjati, ker vlak je bil prišel, mógel sem stopiti v voz za odhod proti Torinu.

(Dalje nasl.)

Ogled po Slovenskem in doptst.

Iz Ljubljane. Tergovska družba za bolnike je imela pretečeno nedeljo ob 11 v ternovski cerkvi obletno sv. mašo med izverstnim petjem filharmonijske družbe.

— V mestni šoli pri sv. Jakopu se začno očitne sprave prihodnji teden, in sicer 20. t. m. —

— Kratek poduk od višnjavega škapulirja na čašt Marije Device brezmadežne z zapisnikom odpustkov vred, — posnet iz bukvic reda Teatinskega, v Rimu poterjenih, je prišel na svetlo (pri M. Valjavec v špit. ulicah po 7 kr.). Bukvice so potrebne tistim, ki so v to bratovšino zapisani, da vedó, ktere opravila imajo in kdaj pa kakošnih odpustkov se zamorejo vdeleževati. —

— Večni mesec, po katerem se je popraševalo, je zopet v natisu in bo kmali dogotovljen.

— Udom družbe sv. Mohora, ki so se vpisali pri meni, naznanjam, da so letošnje knjige došle. Pri tej priliki prosim in svetujem, da bi koj pri prejemu knjig plačali donesek za prihodnje leto. Tako ravnanje bi poverjeniku jako zljajšalo ne majhni trud; pa tudi udom prihranilo eno pot in skerb, da ne bi pozabili odrajtati letnine, kar se je še vsako leto zgodilo in ni bilo všeč nikomur.

Ant. Lésar,

poverjenik ljublj. dekanije.

— Orglarsko službo v stolni cerkvi je dobil po smerti tudi mlajšega Greg. Riharja g. Förster, pevski vodnik v narod. čitavnici. Opomnimo naj o tej priliki, da vsi napevi star. in mlaj. Riharja se še dobivajo pri sestri star. Greg. Riharja. Kolikor slišimo, se želi, da bi se Riharjevi napevi tudi v petji po mestu ohranili, ki so močno priljubljeni povsod.

— Zdaj pa zdaj — je res nevarnost za Pija IX! Vatikan se trese, angelske terdnjave stožerji v Rimu pókajo... Čujte! Ljubljanski nemški turnarji so se vzdignili zoper papežev nagovor, na glas — pričo Vevč in papirnice protestujejo zoper njega! —

Iz Kolovrata. Bilo je drugo pobinkočno nedeljo ali prvo po prazniku presv. Rešnjega Telesa. Obhajal se je ta dan v kolovraški fari slovesni spreved ali procesija presv. Reš. Telesa, ker je bilo to sveto opravilo poprejšnji četrtek zavoljo deževnega vremena zadržano. Že k delapustu poprejšnjega dne so mogočno germeli precej težki možnarji, ktere so fantje tukajšnje fare letos kupili v baron Cojzovih fužinah na Gorenskem. *) Drugi dan, to je 14. rožnika, se je pričela slovesnost z veliko sv. mašo ob 9, potem pa je nasledvalo blagoslovljenje cerkvenih bander, štirih čisto novih, dveh prenovljenih in neba, in sicer pred cerkvijo pri prvi evangelijski postaji. Doverševal je to opravilo posebno pooblaščen g. duhovni pomočnik v prelepem večerniškem plajšu ali pluvijalu, za katerega v imenu farmanov prav serčna hvala bratovšini vednega čedenja presv. Reš. Telesa, ki ima tudi v tukajšnji fari mnogo udov! Spremljalo je 6 mož s prižganimi stalnicami ali svetilnicami. Ob obeh stranéh evangelijske postaje vverstene

*) Kteri bi si omislili enacih možnarjev iz dobrega kovanega železa in po nizki ceni, naj jim bodo priporočene bar. Cojzove fužine na Gorenskem. Veljajo pa 4 z 61 librami teže nekaj čez 13 gold.

so pa stale belo oblečene in ovenčane deklice, nekaj s svečami, nekaj s cvetličjem. Skorej vse so kinčale tudi lepe svetinice Marijnega prečistega spočetja, obešene na rudečih in višnjevih tračičkih krog vratú, ktere so jim še ranjki g. fajmošter podelili. Enake svetinice so zaljšale tudi persi pridnejših šolarjev. Pervo je bilo blagoslovljeno nebo, ki je vse prenovljeno, razun prelepe malarije na poveršini, izmalane po mojstru Lajer-u (Sv. Reš. telo s kerubinoma). Zdaj stopi v sredo med vversteno šolsko mladino šolar z belim šolarskim bandercem, katerega eno stran lepoteči izverstno po bogoslovcu g. M. Prijatelju izmalana podoba malega Jezuščka, deržečega z eno roko pšenično klasje, z drugo pa grojzd; na drugi strani je pa sv. Alojzij, šolski patron. To prelepo trivoglato po Blažu Raspu izdelano banderce so ranjki za podučenje otročičev zares goreči g. fajmošter omislili. Za šolarčkom pristopita dečka z obnovljenima cerkvenima bandercema. Z njimi pa druga dva z novima malima bandercema. Opomnimo naj samo, da delo je res prelepo domačega mladega malarja Matija Koželja iz Vodice, zdaj v Kamniku.

Po odhodu tih pristopijo Podlipovski fantje s svojim banderom, in ga k blagosloavljenju nekoliko vklo- nejo, kar je bilo kaj ginljivo. Mojstersko sta izdelana ss. Mohor in Fortunat, patrona te podružnice in naša prva aposteljna, kakor tudi na drugi strani sv. Marjeta v svojem nebeškem zamaknjenji. Tudi to je delo Koželjevo.

Evangeljske postaje so bile ena lepši od druge. To pa od tod, ker postaje so se lansko leto zročile soseskam, in zdaj se soseska skuša s sosesko, ktera napravi lepše. Naj še opomnim, da nove bandera izdelane so na Dunaju v g. Gianijevi delavnici, ktera je v izdelavi cerkvenih reči, mislim, med prvimi v cesarstvu. Imajo pa tudi bandera pravo obliko, niso štirovoglata kakor kaka razpeta rjuha, ampak bolj podolgaste.

Iz Suhora nad Metliko, 13. julija. —f—. Dovolite, da vam spet naznanim par žalostnih dogodb. Sej mi je že stara navada, da pripovedujem več žalostnih nego veselih vesti.

Služil je priden, priletel hlapec iz Trebenske fare, Janez P. po imenu, v tukajšnji gostilnici „na Luži.“ Ljudje so ga radi imeli, ker je bil postrežljiv in pohleven; gospodar in gospodinja sta ga čislala, ker je bil delaven in zvest. Perve dni druge polovice minulega mesca pa oboli za strašno boleznijo, grozovitno steklino. Pene je tiščal, vedno pljuval, se vode bal, da je hotel kar skopernéti, kadar jo je zagledal. Rekel jo: „Sto goldinarjev bi rad dal, da zamorem popiti bokal vode!“ Čuté, da se mu bolezen ne misli na dobro obrniti, se 19. junija poslovi pri svojem gospodarju ter odrine v Novomesto. Kadar v mesto dospévi Kerko zagleda, ga obide tolika groza, da si ne upa čez most. Zakrije si tedaj obličje, ter z zatisnjenimi očmi čez most hiti, da bi mu le merzka voda ne stala pred očmi. V mestu gre k spovedi, od ondot k zdravniku, kteri, spoznavši njegov strašni stan, ga v bolnišnico spravi. Devet tednov poprej se je v sredi tamne noči dervilo kakih desetero ali dvanajstero psov krog hiše, v kteri je Janez služil, cvilé in lajajoč, da je bilo strah in groza. Janez vstane ter gre, da bi razgnal in razpodil hrumečo pasjo druhal; toda eden psov ga pri tem popade za roko. Ves prestrašen se drugi dan odpravi v Novomesto do zdravnika, in zdravnik mu rano oskerbuje, kakor zdravniška umetnost velevala v enakem slučaju. Vsemu temu vkljub pa se le vendar prikaže steklina, za ktero je po zdravniškem spričevanji Janez umrl 20. jnnija v novomeški bolnišnici. Od kod je bil pes, ki je Janeza popadel, in kakošen je bil, se ne vé. Ponočna tema ni dopustila psa spoznati.

(Konec nasl.)

V Mariboru je nedeljo 19. t. m. mašnikovo po-

svečevanje; posvečenih bo 18 gospodov, med kterimi so 4 iz tretjega leta. — Eksercije za duhovnike bomo imeli od 10. avgusta dalje v Mariboru, k kterim se duhovstvo v zadnjem cerkvenem ukazu priserčno vabi. (Prihodnjič prinese Dan. „Navod“, kako se je duhovsk. pastirjem ravnati zastran nov. postav).

Devetnajsti véliki zbor vsih katoliških družb bode letos v Bambergu 31. vel. serpana in 1., 2. in 3. kimovca. Med odborom za to prezalo katoliško skazovanje je tudi bivši generalvikar v srednji Afriki g. Mat. Kirchner. Vredno je tacega zbora vdeležiti se, kdor ima priložnost in pomočke; katoliška zavednost in serčnost se nezmérno povzdigne, skazuje se velika moč katoličanstva, pred ktero se sovražniki tresejo kakor šiba. Navdušenost bo to leto zanesljivo nenavadno velika. Kdaj bomo Slovenje pričeli take združevanja? —

V Terstu so danes teden, 10. t. m., neki hajduki garibaldovske moke skazovali svojo koražo. Zakaj? Imela je biti seja v mestnem odboru, v kteri se je pričakovalo kacih demonstracij zoper nagovor sv. Očeta in zoper poglavarjev ukaz zastran učeniske konferencije, ki je bila nekaj préd. Toda zbornikov ni bilo dosti za glasovanje, menda, ker gospôda v Terstu ima še nekaj vere, in to je derhal razkačilo, da je zgernjena sem ter tje se dervila in kričala zoper Rim, papeža, poglavarja Baha itd. Tudi proti kapucinarskemu samostanu jih je nekaj namerjalo, ktere so bile pa stare babice tako s kamenjem nažgale, da so rovarski golijati kakor pleve razferčali na vse strani in še le pozneje se zopet zbrali. Ravno tako groza jih je bilo kapucinarskega zvonca in treh slepih strellov. Tako se pa dajo veči del vsi punti zatreti, samo da bi bilo vselej toliko serčnosti, kolikor so je une babele imele. — Nekteri se čudijo, da se cerkveni sovražniki vsake mokre cunje tako nezansko bojé: mi pa se prav nič ne čudimo. Puntar namreč ima vso culico svoje sreče v gnjezdiču svojega revnega življenjčka, ki je pa polno sovražljivosti in žolca zoper sv. cerkev, zoper čednost in pravico, in to srečo mu zamore na vekomaj podreti en sam kamen, če tudi iz roke stare babice, in sovražnik cerkve in papeža je pokopan za vselej tje, kamor je ostudnež zaslužil. Vsak tedaj, ki ima le še iskrico vere v prihodnje povračilo, česar tudi naj bolj zagovedeni neverniki ne tajé, se boji in trepeče, ako v rogovilstvu — obložen z grehom — svoje dneve nesrečno sklène. Slišali smo že, kako je včasí kak ranjen garibaldovec prenal, kako serčni nasproti so bili pa papeževi ranjenci — v zavednosti, da za pravično reč svoje življenje dajo. Ta premislik naj bode priporočen tudi ponočnjakom, ki se dostikrat v grehu smertno pretepajo; — pa ne manj „auch-katolikom“, ki so v puntu zoper cerkev, zoper Boga in svojo vest. —

Iz Krov-Vinga, 18. rožnika 1868. (Pismo prečast. gosp. misijonarja Fr. Pirca.) — Naznanim Vam s posebnim veseljem, da željno pričakovane mašne oprave, kakor so mi bile popisane, so vse resnično prišle in sem jih prejel s pregledanjem duán. Serčna hvala za nje mojim ljubim misijonskim prijatlom! Da Bog poplača stoterno dobrotnikom mojega misijona, bom v molitvah prosil. Ta nebeški dar mi je prišel ravno o pravem času, ker potrebne cerkvene in mašne oprave so mi bile že pošle, ko sem unkrat tukaj v Krov-Vingu slovesno blagoslovil petnajsto misijonsko cerkev pa vse večí del sam oskerbel z mašno in altarno opravo. Kmali pa, ako bom zdrav in še dalje za Božjo čast živel, bom blagoslovil še dvé novi cerkvi, ki ste zdaj v delu: v Roche-Lake-u in v Praerie of St. Marii (pri Devici Marii v polji).

Dalje naznanjajo častiti gosp. misijonar, da so nedavno prav bitko smertno nevarnost komaj prestali.

Na daljni misijonski poti čez Saut-Centry k Nemcem in Francozom se jim je na prav visokem vozu iz slabosti zadremalo, pretrse se voz in padejo ob strani na tla tako hudo ravno na glavo, da so bili dolgo časa v nezavednosti. Otekli na glavi in na vratu — so terpeli noč in dan tolike bolečine, da kaka dva tedna niso mogli nič spati. S homeopatijo so zopet bolečine potlačili in so se — hvala Bogu! — tako pozdravili, da zamorejo zopet misijonariti.

Svetvajo jim vsi, da naj misijonarjenje zapusté in se v počitek podajo, česar jim pa vest nikakor ne dopusti. Ravno da so se namreč skoz en teden v Krov-Vingu malo opočili, jih že obišejo Indijani iz daljnih krajev ter jih k sebi vabijo in pričakujejo, ker skoz celo prav oestro zimo jih nikakor niso mogli obiskati. Ako se dobro ozdravijo, namerjajo to poletje med Indijane ter bodo tam delali, kolikor bo mogoče in naj več del časa v njih zveličanje obračali.

Poslednjič se priporočajo še v molitev, da bi jim Bog dobrotno poteril zdravje, ako je njegova sveta volja, da še delajo v njegovem vinogradu. — Bog usliši molitev misijonskih prijateljev!

Kaj je kaj novega po domačem in tujem svetu?

(Spraševanje vesti za „auch-katolike.“) Kako čemo po slovensko imenovati tiste „auch-katolike“, ki so keršeni, ki imajo pa le samo ime katoličanov, družega malo. Ali so „češpljevi katoličani“, „puhlorepni katoličani“, kaj-li? „Zadnje moke katoličani“ to niso, ker „zadnja moka“ je še nekaj za rabo, taki katoličani, ki niso ne krop ne voda, ali ki so že le samo voda, in gnjila sókrovica, pa v resnici niso več pravi katoličani. Malo tič malo miš, — malo katoličan, malo frامason ali kaj družega enacega — to je nič! V katoličanstvu velja: „farbe bekennen!“ Ali vse — ali pa nič! „Ako kdo vso postavu spolnuje, greši pa v enem, je vso postavu prelomil.“ V Božji cerkvi se ne dá nič po hinavsko barantati; hotel je barantati Simon vražnik, hotli so barantati judje zoper zakrament sv. Rešnjega Telesa, hotel je še prej barantati gnijjoči Antijoh in mnogi drugi, pa zastonj! Hotli so barantati s Pijem IX frامasoni, italijanissimi, Viktor Emanvel in mnogi drugi; ali dobili so odgovor: „Non possumus — Se ne dá.“ Polkatoličana katoliška cerkev ne pozná, in svesti naj si bodo taki, da pri večnem Sodniku ne bodo bolje izhajali. — Ako sin ne spozná več naukov in povelj svojega očeta, svoje matere, taki sin ni več pravi sin, on je zgubljeni sin — „filius prodigus.“ To velja enako o sinovih matere cerkve. —

Gorjé posameznemu človeku, še bolj gorjé celi deržini, v kateri je nastala merzlota v veri! Ako se množijo posamezne neverske osebnosti, na primér, mlačni, slaboverni očetje, se nevera sčasoma zasadi v deržine, in taki očetje nesejo vso težo pohujšanja pred Sodnika. Torej bi nikoli nobenim staršem ne svetovali n. pr. hčere dati slabovernemu ženinu v zakon, ker taka deržina bo v veliki nevarnosti zastran vere. — Več ko je posameznih slabovernih osebnost in več ki imajo vpliva po prijaznosti, deržinah, srenjah, — več in hujši je ostrupljanje in bolj se nevera širi. Torej bodo, postavim, neverni deržinski očetje, neverski župani, neverski vradniki, neverski veljaki in bogatini, neverski gostivniki imeli še veliko težji odgovor zavoljo pohujšanja, kakor manj vplivni samci ali posamezniki. Odreja človeškega rodú je toliko težja, kolikor bolj se take kužljivosti širijo.

Posebno hudo se širi nevera, ako cele družbe, celi redi človeštva potegnejo zoper vero, cerkev, papeža. Hudo hudo odgovornost si nakoplje taki družnik, — on sprejme s tem cerkvi sovražne načela in deležen je vseh družbinih pregréh.

Ako se slaboverne družine, družbe itd. množijo, se utegne mlačnost, slabovernost in nevera zatrositi v cele srenje, občine, mesta itd. in kužljivost narašča strahovito. Povsod se razodeva nevera, v govoru, v djanji in sploh v življenji. Kdor veruje v nravno postavu in večno pravico, mu ni treba dokazovati, kolika odgovornost sloni na zadolženih, kateri se brezbožnosti vdeležujejo, kateri jo pospeševajo, kateri je po svoji dolžnosti in vplivnosti ne ustavljajo.

Kdor ni nalaš slép in gluh, lahko čuti teženje nove dobe, ki z neko posebno strupenostjo zoper cerkev vleče, in pa da je nevernost, zlasti pa slabovernost že močno močno zasajena.

Novo berilo iz vsih vetrov. Protestanška „Kreuzzeitung“ obravnava v spisu naše „verske postavé“ in pravi: „Pri nas (na Pruskem) tudi tirjajo judje, da naj bi se dopustili k učilstvom; da bi pa tirjali tudi pristop k učilstvom ljudske šole, saj do zdaj še nismo slišali. Zdajci bi se tudi skazalo, da v tako tirjanje ni mogoče privoliti pri globočini in čverstosti nemškega duha, kateremu je vender vera še kaj več kot vsaka druga šolska tvarina.“ Pretresi, ki jih posnemajo „N. Tir. St.“ iz protest. lista, so prav ostri. — Garibaldi je jel tudi ekskomunicirati. Slišal je, da je šel papežev general Teves iz Rima v Ameriko po 1200 vajakov, ki so se ondi zbrali za vojsko sv. Očeta. Zdajci piše Garibaldi pismo v novi Jork in vsacega Amerikanca prekolne, kateri bi se prederznili duhovsko vladu podpirati. Da ta stari grešnik gerdo preklinja, je znana reč, da pa meni s svojim preklinjanjem tudi celo Amerikance opanati, kakor je mnogo Lahov, to je sila nad vsako silo. — „Triesterica“ in za njo „Laibaherica“ hočete tudi „czechen-bändigerici“ biti, ter svetujete vladi „gewaltmassregeln gegen die oppositionspresse.“ — Ravno ta „Laibaherica“ si prizadeva sv. Očeta smešnega delati natezaje iz „Neue Freie“ potuhnjeno in malovredno stilizirano naznanilo o sv. Očetu v „Rocca di Papa.“ Nismo nevošljivi katoličanu, ki pomaga judinji po njegovem lastnem očetu mahati. — Kmalu ne bo več treba ministrov, poglavarjev in raznih deržavnih vradnikov, ker po več krajih in zlasti na Dunaju z véliko politiko strežejo srenjski zbori, demokratiške društva, turnarji, razni lopatarji, matikarji in uličarski „maulheldi.“ — Kolike sreče! — Potepinstvo v Terstu je zopet v ponedeljek po noči rojilo, — to pot celo streljalo ter enega ubilo in nekaj jih ranilo. Ali hočejo mar tudi med Slovenci ti ljudje posnemati laške mesarje, kjer je bilo l. 1864: 2006 umorov; l. 1865 že 2688; l. 1866 pa celo 3157! . . . Taki blagri so na Italijanskem, odkar se cerkev preganja. —

Duhovske spremembe.

V ljubljanski škofii. 14. t. m. sta bila vmestena p. n. gg. dekana Matej Kožuh za staro Loko, in Matija Štrucelj za Kočevje. G. fajm. na Javoru Ant. Jerina je zavolj delčasne bolehnosti dobil privoljenje v pokoj se podati. G. Matija Kuhelj, duh. pom. v Velesovem, gre ravno tako v Smarijo.

Dobrotni darovi.

Za sv. Očeta. Iz Žmina v Istri č. g. Jak. Sajovec 1 gld. „Ut inimicos S. Ecclesiae humiliare digneris;“ — za sv. deželo 1 gl.; za Ameriko 1 gl.; — za afrik. mis. 1 gld.